

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola, Praha 10, Křimická 314

Adresa: Křimická 314, 109 00 Praha 10 - Horní Měcholupy

Identifikátor školy: 600 041 247

Zřizovatel: Místní úřad m. č. Praha 15 Boloňská 1/478,
109 00 Praha 10 - Horní Měcholupy

Odbor školství Magistrátu hl. m. Prahy, Novodvorská 1010, 140 Praha 4

Termín konání orientační inspekce: 22. - 24. ledna 2001

Čj.	010149/01-5116
Signatura	oa0cu112

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Praha 10, Křimická 314, je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. V tomto školním roce poskytuje v jedenácti třídách základní vzdělání podle výchovně-vzdělávacího programu čj. 16 847/96-2, Základní škola a ve třinácti třídách podle čj. 16 333/96-22-21, Základní škola s rozšířenou výukou jazyků, celkem 525 žákům 1.- 9. ročníku. Kapacita školy daná rozhodnutím o zařazení do sítě škol je 620 žáků, což je k současným prostorám školy nereálné, protože původně byla škola projektována na 18 tříd, t.j. přibližně na 450-500 žáků. Současný počet žactva je maximální.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

1. stupeň: 1. – 3. ročník

Časové dotace sledovaných předmětů jsou v souladu s učebními plány. Obsah učiva odpovídá osnovám zvoleného vzdělávacího programu. Učitelky mají vypracované tematické plány svých předmětů, ale jen některé korespondují s osnovami. Na základě analýzy plánování výuky a kontroly zápisů v třídních knihách lze konstatovat, že učitelky více respektují učebnice než osnovy, a proto je zpracování tematických plánů mnohdy pouze formální, bez promyšlení mezipředmětových souvislostí. V této podobě neslouží ani vyučujícím, ani vedení školy.

Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování (dále jen žáci s SPU). Během sledované výuky na ně byl brán zřetel. Výjimku tvořila III.A, kde počet těchto žáků je nejvyšší. Vyučující v této třídě nerespektuje metodický pokyn k práci s dětmi s SPU a jednomu žákovi navrhl na pedagogické radě známku nedostatečnou z českého jazyka a literatury. Pedagogická rada, konaná 22. ledna 2001, se nad tímto nepozastavila a žákovi byla známka vepsána do katalogového listu. ČŠI zkontrolovala diktáty tohoto žáka. Diktáty psal ve stejném rozsahu jako ostatní žáci, klasifikace byla nepřiměřená (učitel porušoval vnitřní klasifikační řád školy), žák musel několikrát opisovat text místo opravy. Obdobným způsobem dotýčný vyučující známkoval diktáty i dalším žákům s SPU.

Všichni učitelé podílející se na sledované výuce mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na 1. stupni. Výuka probíhá ve světlých třídách tradičně uspořádaných, z nichž jen menšina vypovídá o vnitřním životě žakovského kolektivu. Prostředí tříd i chodeb je čisté a upravené. Vybavení kabinetů základními didaktickými pomůckami, názorninami a audiovizuální technikou je dobré. Žáci používají učebnice schválené MŠMT ČR od různých nakladatelství. Učitelky při sledované výuce využívaly jen sporadicky alternativních zdrojů informací a názorných pomůcek. Psychohygienické zásady jsou dodržovány jak v oblasti rozvrhu školy, tak při využívání přestávek, kdy žáci mohou za příznivého počasí chodit do venkovního areálu. Pitný režim je dodržován.

Sledovaná výuka byla připravená a navazovala na předcházející učivo. Výukové cíle byly reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu třídy a učebním osnovám.

Zvolené metody práce byly frontálního charakteru, které mají vyučující ověřené a jejich invence a tvořivost spočívala v menším či promyšlenějším střídání předem daných postupů (řízený rozhovor, výklad, práce s učebnicí a sešitem, práce na tabuli, čtení z tabule, občas samostatná práce). Takováto struktura výuky s sebou nese nízkou efektivitu vyučovacího procesu, převažující aktivitu vyučujících nad aktivitou žáků, malé využívání mezipředmětových souvislostí, absenci spolupráce mezi žáky navzájem a především postrádá tvořivost a

originalitu. Žáci projevovali dobré znalosti a dovednosti, ale spíše izolovaně bez hlubších souvislostí. Jejich zkušenosti a postoje v takto vedené výuce byly velmi těžko vysledovatelné. Menší část výuky, byť ji učitelky vedly také frontálně, byla na kvalitativně vyšší úrovni. Hodiny byly velmi dobře promyšlené a členěné, s jasně stanoveným cílem, ke kterému směřovaly vhodným střídáním činností většinou na základě vnitřní diferenciaci i některými zajímavými úkoly (pokus o pantomimickou ilustraci textu s maňásky, pohybové, hudební a jazykové rozcvičky), které děti motivovaly a aktivovaly. Žáci se zároveň pokoušeli o vzájemné hodnocení při čtení a velmi dobře a se zájmem se orientovali v literárním textu. Zcela mimořádná a vynikající byla výuka hudební výchovy v 1. ročníku.

Vstupní i průběžná motivace vycházela z výše popsaných vyučovacích stereotypů a většinou se omezila na krátké seznámení s průběhem hodiny. Ojedinele se objevily zajímavé motivující impulzy vycházející z kognitivního či emotivního základu. Vyučující sledovali a ověřovali pochopení látky, ale od žáků většinou vyžadovali vysvětlení nebo aplikaci poznatků bez širšího kontextu. Výjimku tvořil řízený rozhovor ve dvou hodinách prvouky, kde učitelky přesně formulovanými otázkami podporovaly logické myšlení a podněcovaly zvědavost. Pokud vyučující prováděli slovní hodnocení žáků, bylo až na jednu výjimku pozitivní a povzbuzující. Ve většině závěrečných částí hodin byli žáci pochváleni. Klasifikace v žákovských knížkách je nedůsledná a nevyvážená (viz kapitola Organizování).

Nulová kooperace mezi žáky nevytváří prostor pro vzájemné nastolování postojů, názorů, pokládání otázek a řešení problémů a omezuje se tak možnost rozvoje komunikativních dovedností. Výrazným pozitivem byla přirozená autorita učitelek, jejich vstřícnost, laskavost a snaha o partnerské jednání, což dětem umožňuje pracovat v atmosféře klidu, důvěry a vzájemného respektu. Žáci dodržovali dohodnutá pravidla komunikace a jejich chování bylo vzorné i přes určitou monotónnost a někdy malou podnětnost výuky.

Oblast plánování a přípravy výuky na 1. stupni má dílčí nedostatky. Podmínky výuky mají dobrou úroveň. Organizace, formy a metody výuky mají tradiční, pro žáky málo přitažlivou strukturu s mírně převažujícími pozitivy. Při využívání motivace a hodnocení ve výuce jsou většinou pozitiva a negativa v rovnováze. Atmosféra ve třídách je dána vesměs velmi dobrým přístupem učitelů k žákům. Minimální prostor je věnován rozvoji jejich komunikativních dovedností. Interakce a komunikace je průměrná.

Kvalita vzdělávání v 1.- 3.ročníku je na průměrné úrovni.

Český jazyk a literatura

Výuka českého jazyka probíhá v souladu s učebními dokumenty. Tematické plány jsou vypracovány a respektují kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Výchovná poradkyně informuje třídní učitele o žácích se specifickými poruchami učení a chování. Výukové cíle jsou reálné, odpovídají aktuálnímu stavu třídy a učebním osnovám.

Všechny čtyři vyučující mají odbornou i pedagogickou způsobilost. Kvalitu výuky ovlivňuje především celkový profil osobnosti, schopnost se dále vzdělávat a vstřebávat nové podněty a také délka pedagogické praxe. Předmětová komise pravidelně konzultuje a koordinuje plánování výuky, zaměřuje se na rozvoj komunikativních dovedností, dále na hodnocení žáků, organizaci soutěží. Navrhuje výběr učebnic a dalších pomůcek.

Vyučuje se v kmenových učebnách vybavených většinou starším žákovským nábytkem. Třídy se vyznačují především květinovou výzdobou, neprojevuje se v nich příliš život třídních kolektivů.

Kabinet českého jazyka soustřeďuje pomocné knihy, literární texty, jazykové příručky,

slovníky, gramatické tabule i menší počet audiovizuálních nosičů. Ty jsou využitelné především v rozsáhlé žákovské knihovně, která slouží jako informační a výukové centrum, a tudíž poskytuje dobré podmínky pro výuku především humanitních předmětů (dějepis, český jazyk). Žáci mají možnost 2x týdně v odpoledních hodinách tyto prostory navštěvovat. Součástí je i učitelská knihovna vybavená průběžně pedagogickou a psychologickou literaturou, alternativními učebnicemi a metodickými materiály.

Učitelky k výuce používají učebnice jedné řady, které mají schvalovací doložku MŠMT ČR. Alternativní zdroje informací jsou využívány v malé míře.

Sledovaná výuka byla připravená a navazovala na předcházející učivo. Činnost v hodinách byla dána odlišnými pedagogickými přístupy a invencí vyučujících. Jednotvárný až monotónní způsob práce, zvolené metody a formy (řízený rozhovor, výklad, střídání práce s učebnicí a sešitem) nevytvářely dostatečný prostor pro zjištění neznalostí a nejasností. Aktivita vyučujících převažovala nad činností žáků, jak při řízeném rozhovoru, tak i při výkladu, přičemž žáci pasívně přijímali nové poznatky. Takto vedená výuka umožňuje malý prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků a jejich jazykového vyjadřování, neboť převážná část hodiny nepřinášela odpovídající motivaci pro tvořivost a samostatnou práci žáků. Výjimečně vyučující propojily všechny složky předmětu nebo využily mezipředmětových vztahů. Ojedinele se ve výuce vyskytl kooperativní způsob výuky. Projevil se zadáním různě náročných úkolů pro jednotlivé skupiny a následně poznatků do praxe jak v hodině jazykové, tak i v literární výchově.

Motivační hodnocení bylo součástí vyučování, byť se většinou omezovalo na seznámení s průběhem hodiny. Pozitivní hodnocení práce žáků během výuky vyučující použily jako motivační prvek, hodnocení práce spolužáků se objevilo v náznaku, ale sebehodnocení žáků se nevyskytovalo. V závěru hodin chybělo celkové shrnutí, ocenění práce žáků. Zadávané domácí úkoly mají přiměřený rozsah, učitelky je pravidelně kontrolují. Kromě jednotlivých slovníků, jazykových příruček (SMČ) a meotaru se neobjevily ve výuce další pomůcky. Sledovaný výběr žákovských písemností měl dobrou úroveň, sešity jsou kontrolované, v písemných pracích se objevuje analýza chyb. Pouze u žáků se specifickými poruchami učení se objevila klasifikace, která neodpovídala pravidlům hodnocení těchto dětí. V žákovských knížkách se vyskytují v hojnějším počtu známky z mluvnického učiva na úkor hodnocení z literární výchovy a slohu.

Ve škole byla zaznamenána pozitivní atmosféra, učitelé mají vstřícný vztah k dětem. Žáci jsou zvyklí komunikovat s učiteli, kteří s nimi jednájí vlídně a přátelsky. Od vyučujících vychází snaha nastolit prostředí vzájemné důvěry a spolupráce. Žáci přiměřeně reagovali na učitele i na jejich podněty. Pokud je jim dán prostor, obdobně jsou schopni spolupracovat sami mezi sebou.

Vyučování je v souladu se schválenými učebními dokumenty MŠMT ČR. Plánování a příprava výuky jsou na průměrné úrovni. Personální podmínky jsou s ohledem na odbornost výuky učitelů velmi dobré. Materiální podmínky jsou velmi dobré. Organizace, metody a formy výuky mají až na výjimku tradiční charakter a jsou na průměrné úrovni. Při využívání motivace a hodnocení ve výuce jsou většinou pozitiva a negativa v rovnováze. Atmosféra ve třídách je dána velmi dobrým přístupem učitelů k žákům. Minimální prostor je věnován rozvoji jejich komunikativních dovedností. Interakce a komunikace je průměrná.

Kvalita vzdělávání v českém jazyku a literatuře je průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Hodnocení kvality vzdělávání v 1. - 3. ročníku a v českém jazyce na 2. stupni je průměrné.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy vychází z koncepčních záměrů, které jsou vytvořeny na podmínky školy, tzn. - zaměřuje se na rozšířenou výuku cizího jazyka pro talentované žáky. Prioritou v plánování je rozvoj komunikace na všech úrovních zvláště ve vztahu žák - učitel - rodiče. Roční plán deklaruje nejdůležitější oblasti práce, na které se pedagogičtí pracovníci v daném školním roce zaměří. Plnění tohoto plánu vedení školy průběžně sleduje, svá zjištění s pracovníky projednává. Ředitelka nechala všechny učitele zpracovat tematické plány učiva. Nedostatky byly zjištěny v plánování výuky na 1. stupni (viz 1. stupeň). Plánování výuky na 2. stupni ve sledovaném předmětu je velmi dobré. Výchovná poradkyně pouze eviduje žáky se specifickými poruchami učení a chování, ale péče o ně závisí na osobním přístupu a citu jednotlivých učitelů. Individuální plány pro dvacet sedm integrovaných žáků nejsou zpracovány. Činnost s žáky s SPU je nahodilá a v některých případech nerespektuje ani Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách (viz 1. stupeň).

V oblasti plánování má škola rezervy v plánování výuky na 1. stupni a v systematické práci se žáky se specifickými poruchami učení včetně žáků integrovaných. Plánování má průměrnou úroveň.

Organizování

Ředitelka školy vytvořila organizační řád spolu s organizačním schématem, který jí umožňuje funkční řízení školy. Kompetence a k nim i příslušné pravomoci stanovila svým zástupcům (pro 1. a 2. stupeň) a pracovníkům užšího vedení (vedoucí školní družiny, ekonomovi, školníkovi). Kompetenční oblasti a pravomoci ředitelka školy určila i výchovným poradcům (pro 1. i 2. stupeň) v jejich plánu práce. V něm chybí zásadní oblast a tou je péče a práce s dětmi s SPU. Spolupráce výchovných poradců s pedagogicko-psychologickou poradnou je málo efektivní. Zprávy z vyšetření žáků jsou příliš obecné a málo pomáhají jak výchovným poradcům, tak třídním učitelům v práci s těmito dětmi.

Ředitelka školy ustanovila metodická sdružení na 1. stupni i předmětovou komisi českého jazyka na 2. stupni. Vedoucí těchto poradních orgánů jsou vybaveny různými kompetencemi, mezi nejdůležitější patří garantovat úroveň výchovně-vzdělávacího procesu, ale ne všichni tito pracovníci si uvědomují, že na ně byla přenesena i kontrolní činnost v některých složkách vzdělávání. Ve své činnosti se zabývají především organizačními záležitostmi, ale chybí konzultace o kooperativních metodách a formách práce, vzájemné hospitace, cílená práce s žáky s SPU apod. Dalším poradním orgánem vedení školy je žákovská samospráva, která pomáhá vedení řešit problémy třídních kolektivů.

Zápisy z pedagogických rad předložené ČŠI dokládají, že se rada zabývá hodnocením prospěchu a chování žáků a organizačními záležitostmi. Účastí inspekce na pedagogické radě bylo zjištěno, že rada plní svoji poradní funkci, až na výjimku (viz 1. stupeň), což vyplývá i ze

zápisů pedagogických rad.

Výroční zpráva byla zpracována v souladu s § 17e odst. 2 a 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav. Řád školy obsahuje povinnosti i práva žáků a další ustanovení ovlivňující výchovně-vzdělávací práci školy. Žáci jsou s ním prokazatelně seznámeni, jejich zákonní zástupci na 2. stupni nikoli. Ve vedení pedagogické dokumentace na 1. stupni byly shledány dílčí nedostatky:

- zápisy v třídních knihách ve 2. ročníku jsou obecné, formální a nekorespondují ani s tematickými plány ani s osnovami (v II.A vyučující popsala pouze rozšiřující učivo prvouky a nikoli učivo základní)
- ve třídě I.A třídní učitelka od začátku školního roku nezapisuje do třídní knihy jazykové vyučování.

Přenos informací od vedení školy k učitelům a naopak je funkční (pedagogická rada, provozní porada, informační nástěnky, příhrádky jednotlivých pracovníků). Přenos informací od vedení k žákům a naopak zabezpečuje třídní učitel, žákovská samospráva, nástěnky a školní rozhlas. Rodiče mohou získat informace z konzultací s třídním učitelem nebo výchovným poradcem a na třídních schůzkách (4x ročně), dále ze žákovských knížek, v nichž však někteří učitelé nezapisují klasifikaci z výchovných předmětů na 1. stupni. Klasifikace z předmětů český jazyk a literatura na 1. i 2. stupni je nevyvážená na úkor čtení, literární výchovy a slohu. Ředitelka školy poskytuje informace v souvislosti se zákonem č. 106/1999 Sb.

V oblasti organizování jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy upřednostňuje demokratický styl řízení založený na pozitivní komunikaci a důvěře, což vede v některých případech k absenci kontrolních mechanismů se všemi důsledky, a proto je kontraproduktivní. Podle potřeby vedení školy provádí osobní projednání s konkrétními pracovníky nebo žáky i jejich zákonnými zástupci. Při zadávání cílových úkolů pro daný školní rok vedení vychází z odborného zaměření pracovníka a jeho ochoty podílet se na daném úkolu. Ředitelka podporuje další vzdělávání učitelů. Někteří učitelé však poznatky získané dalším vzděláváním viditelně neaplikují ve své výchovně-vzdělávací práci. Pracovníci školy jsou motivováni podrobně zpracovanými kritérii pro osobní ohodnocení, která však neobsahují modernizaci vzdělávacích metod práce. Vedení školy má vytvořen Vnitřní platový předpis školy, se kterým byli všichni učitelé a zaměstnanci školy seznámeni stejně jako s kritérii pro nadtarifní složky platu.

Ve vedení a motivování pracovníků jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Kontrolní mechanismy

Plán kontrol ředitelky školy se zaměřuje především na výchovně-vzdělávací proces, opomíjí však práci se žáky s SPU. Ředitelka i její zástupci znají kvalitu práce většiny učitelů. Výsledky hospitací i všech ostatních kontrol vedení školy s pedagogickými pracovníky projednává, chybí však přijetí účinných opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Vedení školy nezpracovává analýzu kontrolní a hospitační činnosti, která by byla pro něj východiskem k objektivním požadavkům a zároveň k hodnocení a sebehodnocení pedagogů.

Rezervy v kontrolních mechanismech tvoří přijímání účinných opatření při zjištění nedostatků a především práce se žáky s SPU, ale i systematická evaluace. Kontrolní oblast je nejslabším článkem řízení a jsou v ní citelně slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

V oblasti plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Kontrolní mechanismy jsou málo účinné a selhávají především v oblasti práce se žáky s SPU.

Kvalita řízení posuzovaná v návaznosti na sledovanou výuku má průměrnou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina ze dne 1. ledna 1996
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 858 - 13/99 ŠÚ ze dne 25. března 1999
- Povinná dokumentace školy podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve vztahu ke sledované výuce: vybrané třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků, rozvrh hodin, školní řád, záznamy z pedagogických rad
- Vnitřní dokumentace ředitelky školy, metodických orgánů a jednotlivých učitelů
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999-2000
- Dotazník pro ředitele školy
- Podkladová dokumentace ČŠI
- Výběr žákovských prací a sešitů
- Výběr žákovských knížek
- Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

Ve škole byla provedena orientační inspekce zaměřená na posouzení kvality řízení výuky na 1. stupni školy v 1. – 3. ročníku a ve výuce českého jazyka na 2. stupni.

Pozitiva:

- příjemné a upravené prostředí školy
- 100% pedagogická a odborná způsobilost učitelů 1. - 3. ročníku a českého jazyka

Negativa:

- nízká úroveň kontrolního systému
- malé využívání kooperativních metod práce
- nesystematická a nekoncepční práce se žáky se specifickými poruchami učení

Během inspekce nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Pocová
Člen týmu	Mgr. Marie Poesová

V Praze dne 8. února 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ..13. února 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
PaedDr. Jitka Parkanová

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Čj.jednacího protokolu ČŠI
Odbor školství Magistrátu hl. m. Prahy	28.února 2001	010 212/01-5116
Zřizovatel Místní úřad Praha 15	28.února 2001	010 213/01-5116

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nebyly podány